

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 Glede zvišanja plač državnim nameščencem piše »Delavska politika« od 4. septembra: Pravično je, da dobe nameščenci povrnjeno, kar so izgubili, samo da bi se jim moralo dati tudi za nazaj.

—1 Narodna skupščina in zvišanje plač. Narodna skupščina je predlog naj se zvišajo državnim uradnikom plače zavrnila in narčtu odrekla nujnost. Pri glasovanju je bilo v parlamentu tako malo poslancev, da so posamezni trdili, da ni bil dosežen niti predpisan kvorum. — Na to staro vest »Našega glasa« z dne 1. avgusta dodaja »Upokojevec« od 30. avgusta: Ta stvar (povišanje plač) je nujna in celo tako nujna, da se ne da več odlašati. Če so gospodje poslanci čutili potrebo že dvakrat povišati svoje dnevnice, ni to privik skoraj ob istem času, ko so se uradnikom in upokojevcem znižali prejemi, se moramo res čuditi, da se je mogel najti kdo, kateremu se rešitev vprašanja prejemkov državnih nameščencev in upokojevcem ni zdela nujna!

—1 Vera med učiteljstvom peša. Tako toži »Domoljub« od 9. IX. V uvodniku piše: Nedavno so bile za učiteljstvo duhovne vaje. Gospodje so razposlali 1000 vabil, odzvalo pa se je piši in beri: 14 učiteljev, od teh samo 3 iz bivše Kranjske.

Nadaljuje obtožbe in samoobtožbe »Domoljuba«. Nič se ni storilo za dober učiteljski naračaj. Kateheti so bili vrženi iz katoliške učiteljske skupnosti in izgubili so vse pravice v krajevnih učiteljskih konferencah. Verouk še toliko ni bil vreden kot risanje in telovadba. Mladina se je v šoli raznarodovala in vzgajala v versko mlačnem ali celo brezverskem duhu, ki je še danes v več ali manj skriti obliki last mnogih slovenskih učilnic in organizacij.

—1 »Jutro«, 12. IX. prinaša tožbo »Domoljuba«, da se je udeležilo duhovnih vaj od 1000 povabljenh samo 14 učiteljev. Pripominja, da je bil med 3 učitelji bivši ref. pri ministrstvu Fran Erjavca, ki da prevaja Tomaža Kempčana »Hojo za Kristusom«. Na to opazko odgovarja v »Slovincu« od 14. IX. Erjavca sam. Pravi da mu ni treba pripravljati nove izdaje Tomaža Kempčana, ker druga Kalamova izdaja še ni pošla, zaradi neprestanih izzivanj pa da bo prisiljen izdati brošuro z naslovom »Liberalno učiteljstvo na Slovenskem«. Dve leti da je preziral vso gnojnico, ki jo je zlivalo nanj vse »dravobansko nacionalno napredništvo« od gg. Puelja in Kramarja v senatu preko gg. Pleskoviča in Komana v narodni skupščini do »Učiteljskega tovariša« in »Pohoda«. Navedena brošura naj bi pokazala, kam so dosednji nacionalni režimi pahnili precejšnji

del učiteljstva in kako milo je sedanjí režim ravnal s tistimi verniki »Jutra« in »Učit. tovariša«, ki so se pregrešili proti raznim paragrafom uradniškega, šolskega in kazenskega zakonika.

Mi bi pa prosili g. Frana Erjavca, naj nam izposluje dovoljenje, da smemo izdati knjigo o njegovem poslovanju kot referentu ministrstva prosvete. (Opomba uredništva »Učiteljskega tovariša«.)

—1 »Gorenjec« hoče biti duhovit in prinaša tole notico: »Neverjetno ali resnično! Učence sreča svojega učitelja: »Klanjam se g. učitelj! — Učitelj nevedno: Kako, kaj? Ne slišim dobro!« Učenec: »Zdravo, g. učitelj!« Učitelj: »Tako, tako je prav!«

—1 V odgovoru na anketo o srednjih šolah objavlja nekdo v »Slovincu« od 12. IX. tudi sledeči odstavek, ki se nanaša na osnovno šolo: Brez šolske avtonomije si ne morem misliti izboljšanja našega šolstva: šola gre v korenine narodne duše in v njih se mora zadržati. Torej mora biti najprej slovenska. Kaj nam pomaga da imamo 20 let v Mariboru »narodne« šole, ko se učitelj, zaveden Slovenec, ne upa navduševati mladine za slovenstvo? Tam gori je namreč edino važno, kateri jezik govoriš. Jugoslovenskega jezika ni in če učitelj ne more vzbuđiti v mladini ljubezni do sladkih glasov slovenščine, ostane še drugo: nemškutarstvo. Tertium non datur. Odtod bridko spoznanje, da mi niti onega orožja ne moremo izkoristiti, ki ga imamo. Torej avtonomija pred vsem.

—1 Nemci v Kočevju tožijo, da imajo le še 15 nemških razredov proti 71 v l. 1918., nemških učiteljev, da je le še 7. (Po listu »Gottscheer Zeitung« od 10. IX.)

—1 Na uvodnik o šolskih knjigah, kjer piše »Slovenec« od 8. IX. med drugim, da raje brez knjig, kakor prevod iz srbohrvaščine — polemizirata »Nova doba« in »Jutro«, 11. IX.

—1 Glede mladinskih listov piše »Domoljub« dobesedno: »Vso povojno dobo smo imeli sicer dobre katoliške mladinske liste. Ali pa smo katoliški starši in vzgojitelji storili vse, da bi te liste tudi razširili v vsako katoliško hišo? Ali se nismo zbal privandranega učitelja in na njegovo komando dali denar za mladinski časopis v ovčjem oblačilu, pod katerim se je prefriganjo skrivale vse, samo ne ono, kar je Slovincu sveto in nedotakljivo?«

Ena največjih načelnih pogrešk — piše list dalje — pa je likvidacija krajevnih šolskih odborov, ki so skupno z zastopnikom Cerkve in šole sodelovale tudi pri nastanitvah učiteljstva.

sredi avgusta 1937., bomo poslovali od 1. septembra 1937. dalje.

Potrjene in registrirane spremembe so:

1. Od vsake izplačane posmrtnine se odtegne 1 % za starostni podporni sklad, 1 % pa za podporni sklad.

2. Vstavitva se (iz popravka od 16. junija 1933.) v pravila dva nova paragrafa, in sicer: § 15. Podporni sklad in § 16. Starostno-podporni sklad. Zaradi vrinitve teh paragrafov se preimenujejo vsi naslednji paragrafi — od § 16. do § 37. — za dve številki naprej, to je v § 18. do § 39.

3. V starih pravilih § 15. Rezerva za podpore (pravilno: za posmrtnine) se vstavi v nova pravila kot § 14., § 14. iz starih pravil kot § 17. v nova pravila.

4. Predhodna določila (§ 38. v starih pravilih) se izpustijo, ker ne ustrezajo današnjemu stanju.

5. Več paragrafov se je popravilo stilistično in pravopisno brez bistvenih sprememb.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Od zadnjega izkaza so došli UD naslednji darovi: ob priliki odkritja spominske plošče tov. in predsedniku A. Hrenu v penzionatu UD nabranih 455 din; Viktor Grčar, š. u. v Mariboru, v spomin g. Blahne, u. v p., 100 din; v spomin umrlemu tov. Ivanu Lukmanu, š. u. v p. in odborniku UD, so darovali: tov. I. Womer 100 din, I. Robnik 50 din, A. Mešičkova 100 din, M. Kožuh 50 din, neimenovani 10 din, g. ravnatelj I. Mastnak 50 din, I. Lovše 100 din, kroček upok. učiteljstva v Mariboru (1. zbirka) 220 din, selkc. zadr. za rejo perutnine 100 din, Šimen Udenik, Kranj, 50 din. Vsem darovalcem izrekam najpriščnejšo zahvalo s prošnjo in pozivom, da bi se tudi drugi tovariši(ice) ob enakih prilikah spomnili s primernimi darili UD v Mariboru. — M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljska tiskarna

—t Učitelj brez »ROČNEGA ZAPISNIKA« je ptič brez peruti. Le vzemite ga v roko, pa se boste prepričali, da je res. Cesar koli ne veste — v njem najdete! V njem so navodila za vse in za vsako priliko; za tiste ki v službo vstopajo, ki že službujejo in ki se odpravljajo v pokoj, pa še mnogokaj, kar mora vsak učitelj vsak dan vedeti. Naročite ga čimprej! Letos bo zaloga skoraj pošla!

—t Imate že na šoli PROSVETNI ZBORNIK? Brez njega kakor brez ŠOLSKEGA ZAKONA ne more biti nobena šola.

—t BAJŽELJ: »VESELE URE« so potrebne ne samo učiteljem telovadbe, ampak za vse, ki so se otrsli manir čmernega učitelja.

—t SOLARSKÉ KNJIŽNICE PROPADAJO. Dotacije so premajhne za nabavo dragih knjig. Pomagajte si in naročite vsaj mladinske knjige po znižanih cenah v Knjižarni Učiteljske tiskarne in njeni podružnici v Mariboru. Iz cenika se lahko prepričate, da dobite že za majhen denar lepo zbirko dobrih mladinskih knjig.

—t ALI STE SI ŽE OGLEDALI zalogo učil v Knjižarni Učiteljske tiskarne? Preden kaj naročite, oglejte si učila in jih zberite sami.

—t Ne pozabite naročiti za vse učence Zirovnikove narodne pesmi I., II. in III. del. Vsak zvezek stane samo 1 din. Pri naročilih za ves razred, bomo priložili na vsakih 10 izvodov enega za revne učence.

—t NAJVEČ ZADRUŽNIKOV ima Učiteljska tiskarna v Ljubljani, tej slede trije najmočnejše zastopani srezi: Radvljičica, Celje in Škofja Loka. Upamo, da bomo mogli kmalu naštetih nekaj srezov, ki so pridobili več novih zadružnikov. Ob novem letu bomo objavili pregled zadružnikov po srezih.

—t MNOGO UČITELJSKIH KNJIŽNIC nima nobene večje knjige iz sadjarstva. Naročite v naši knjižarni vsaj Belletovo »Sadjarstvo«, ki stane trdo vezano samo 20 din.

—t Ali imate navodilo k Fletetovi »Naši prvi knjigi«? Ako ga nimate, ga dobite za 4 din v naši knjižarni.

—t Vse šolske knjige založbe Učiteljske tiskarne so na novo odobrene. Naknadno tega na knjigah ne moremo označiti.

Mladinska matica

RAZPIS KNJIŽEVNIH NAGRAD.

»Mladinska matica« razpisuje 3 književne nagrade v višini 3000, 2500 in 2000 din, in sicer za:

- povest, ki bo primerna za otroke od 9. do 14. leta. Obseg: ca. 6 tiskovnih pol rednih izdaj »Mladinske matice«;
- za knjigo, primerno za otroke od 6. do 9. leta, ki je lahko slikanica, povest ali pravljica, v vezani ali nevezani besedi. Obseg: 4—5 tiskovnih pol.
- Za knjižico realne vsebine. Obseg 5 tiskovnih pol.

Nagrajena bodo samo dela, ki so primerna za tisk. O višini nagrade pa bo odločevala samo kvaliteta, ne glede na to, ali je delo pisano za realno knjižico, za zrelejše ali mlajše otroke. Avtorji nagrajenih del prejmejo tudi običajen honorar.

Sprejemajo se le tipkani rokopisi, ki naj se pošljejo psevdonimno. V zaprti kuverti pa naj bo ime in naslov avtorja.

Rokopise sprejema do 1. januarja 1938. »Mladinska matica« v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, kjer se dobijo tudi vse podrobnejše informacije.

V Ljubljani, 15. septembra 1937.

Albert Širok, tajnik. Andrej Skulj, predsednik.

—mm KNJIGE MLADINSKE MATICE.

Ker se ilustratorji niso držali točno pogodbe, Mladinska matica pa ni hotela izdati pomanjkljivo ilustriranih knjig, bodo naše publikacije dotiskane šele v nekaj dneh. Ekspedicija se bo začela po 25. septembru pa do 7. oktobra. Najkasneje do tega dne bodo imeli vsi naši naročniki knjige v rokah. Učenci-naročniki, ki so že dovršili, ali so prestopili na druge šole, naj se zglasijo 7. oktobra pri lanskih poverjenikih, kjer jih bodo knjige čakale.

Istočasno s knjigami bo razposlana tudi 1. številka »Našega roda«. Pošljemo jo za vse lanske naročnike, ker upamo, da nam ostanejo vsi zvesti tudi v letošnjem letu. Za nove člane priložimo še nekaj izvodov 1. številke, da jih poverjeniki dajo učencem pa tudi staršem v pogled.

Knjige bodo letos izredno obširne in prav bogato ilustrirane. Ena v barvnem tisku s klišej, tako da bodo naročniki za čakanje bogato poplačani.

—mm O slovenski ilustraciji. Ob priliki razstave slovenske ilustracije, ki jo je priredila Mladinska matica v času II. vseslovenskega pedološkega kongresa v Ljubljani so objavile »Ljubljanske novice« v svoji 6. številki daljši članek, iz katerega prinašamo nekaj misli:

Kakor na vseh kulturnih poljih, tako moramo beležiti tudi na polju slovenske ilustrativne umetnosti v povojni dobi razveseljiv podvig. Razstava pedološkega kongresa in novinarska razstava, sta nam pokazali kar dve kolekciji del naših ilustratorjev, čeprav ne popolnih. Ker se je prva razstava omejila na mladinsko ilustracijo povojne dobe, za drugo pa zaradi pomanjkanja prostora in časa ni bilo mogoče zbrati izčrpnega gradiva. A že razstavljeni zbirki sta pokazali ogromni številčni in kulturni napredek slovenske ilustrativne umetnosti. Na omenjenih razstavah se nam je predstavila velika večina naših ilustratorjev. Zdi se, da je spriču teh razstav slednjič dozorelo vprašanje osamosvojitve Slovencev v ilustraciji, že sedanjí razstavi dokazuje, da smo tu dovolj dozoreli, da se lahko postavimo na lastne noge.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Članstvu javljamo, da se bo vršil prihodnji pevski tečaj 15., 16. in 17. oktobra t. l. Kraj in čas objavimo pravočasno.

—pev. Sprejem novih pevcev (pevk). UPZ vabi tovariše(-ice) z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru.

—pev. Note pomenijo za zbor denar; zato naj jih pevci, ki ne sodelujejo več pri zboru, vrnejo na naslov zboru.

—pev. Razprodaja pevskih edicij »Mladini«. Za ceno 5 din dobite pri UPZ zbirko 8 dvo in troglasnih mladinskih skladb s spremljavo klavirja ali harmonija. Pesmi so delo pok. prof. E. Adamiča, ki je dobro poznal otroško dušo ter so primerne za razne šolske prireditve. Naročila sprejema UPZ, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1.

Stanovska organizacija JUU Iz društev Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo prvič zborovalo v soboto 25. septembra 1937 v prostorih narodne šole v Belčincih. Začetek ob 9. uri. Dnevni red bo sledeči: 1. Poročila odbornikov in delegatov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Predavanja o kmetijskem poklu. 4. Slučajnosti. — Pridite vsi. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTO ŠKOFJA LOKA vabi svoje članstvo, da se udeleži dne 19. septembra slavnostnega odkritja spominskega stebra pisatelja dr. Ivana Tavčarja v rojstni hiši v Poljanah nad Škofjo Loko. — Spored odkritja: ob 9 dopoldne: poklonitev domačinov na grobu pisatelja dr. Ivana Tavčarja; ob 10 dopoldne: sprejem gostov v Poljanah; ob 11 dopoldne: odkritje spominskega stebra pred njegovo rojstno hišo v Poljanah. Odbor.

Novosti na knjižnem trgu

—k Biblioteka Jugoslovenske šole, ki je izhajala pet let in je prinašala gradivo za najrazličnejše šolske proslave, prične letos po dvoletnem prenehanju ponovno izhajati. Prvi zvezek izide v septembru in bo vseboval snov za proslavo 1. decembra, sv. Miklavža in Božič. Drugi zvezek izide v oktobru s snovjo za materinski dan. Tretji zvezek za gradivom za Strossmajerjevo proslavo in prireditve P. R. K. izide v decembru. V februarju in aprilu izideta še nadaljnja zvezka z navodili in prispevki za vidovdanske proslave, proslavo 15. rojstnega dne kralja Petra II. in 20.letnico državnega in narodnega zedinjenja. Cena posameznemu zvezku bo 10 din. — Naročnina za vseh pet zvezkov 40 din. Uredništvo in uprava Biblioteka Jugoslov. šole, Zagreb, Derencinova ul. — Dom Ban. Crvenog Krsta.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje Z. M.? — 1. Kdaj pride ukinitve delnega celibata spet pred parlament? — 2. Ali se (vsaj) upokojena učiteljica lahko poroči z neučiteljem, ne da bi izgubila pokojnino?

Odgovor! Ad 1. To vprašanje bi moralo priti na dnevni red že pri prihodnjem zasedanju, odnosno proračunski razpravi. Kdaj bo to — ne vemo. — Ad 2. Finančni zakon za leto 1937./38. je v § 33., točka 8., uveljavil nov § 93/a zakona o narodnih šolah, ki določa, da preneha služba »učiteljicam narodnih in gospodinjskih šol in otroškim vrtničaricam, če stopijo v zakon z osebo, ki ni učitelj narodnih šol. — Ker upokojena učiteljica ni v državni službi in ne veljajo zanjo predpisi zakona o narodnih šolah, ji zaradi poroke z neučiteljem ne more prestatí drž. služba, v kateri se ne nahaja.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM UČITELJSKE SAMOPOMOČI V LJUBLJANI.

Na občnem zboru v Ljubljani, dne 23. maja 1937. navzoči zadružniki so odobrili za naša pravila nekaj predlaganih sprememb. V poročilu o občnem zboru US, priobčenem v »Učit. tovarišu« od 17. junija 1937., smo navedli vse te spremembe, konec junija 1937. smo pa poslali vsem zadružnikom ponatise omenjenega poročila.

Ker smo nameravali prirediti nov natis zadružnih pravil, v kateri bi vključili vse dosedanje popravke (3), je občni zbor dovolil poleg vstavkov še stilistično in pravopisno popravilo prejšnjih pravil. V zadnjih dneh julija 1937. je narodno predstavništvo v Beogradu sprejelo zakon o gospodarskih zadrukah. Ta bo zahteval od zadrug razne spremembe v pravilih. (Besedilo novega zakona še ni bilo objavljeno.) Po sklepu zadružnega načelstva bomo počakali še nekaj časa z novim natisom zadružnih pravil.

Zadružna uprava je predložila okrožnemu kot trgovskemu sodišču v Ljubljani popravljena pravila v odobrenje in registracijo. To sodišče je pravila odobrilo in registriralo 24. julija 1937., Zadr. X, 161/9, 10. Po teh pravilih, ki jih je zadružna uprava prejela

Na zahtevo pošljemo vzorce in nudimo ugodne plačilne pogoje.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Start trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.